

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»
XVIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XVIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**PROCEEDINGS
of the XVIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**2023
Астана**

УДК 001+37
ББК 72+74
G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2023» студенттер мен жас ғалымдардың XVIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XVIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2023» = The XVIII International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2023». – Астана: – 6865 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-871-8

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001+37
ББК 72+74

ISBN 978-601-337-871-8

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

«KEGOC» АҚ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ АУДИТІ

Смадияр Т.Н.

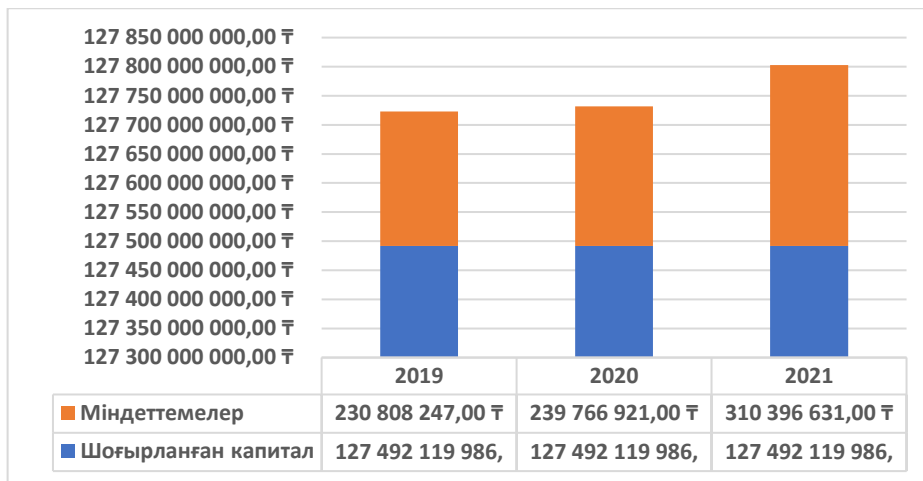
“Мемлекеттік аудит” БББ 3 курс студенті
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,
Астана қ., Қазақстан Республикасы
E-mail: tsmadiyar@list.r
Ғылыми жетекшісі: Жахметова А.К.
"Мемлекеттік аудит" кафедрасының аға оқытушысы

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ «KEGOC» (Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1996 жылғы 28 қыркүйектегі № 1188 «Электр желілерін құрылымдық қайта құру жөніндегі кейбір шаралар туралы» қаулысына сәйкес құрылды. Қазақстан Республикасының энергетикалық жүйесін басқару». Менің зерттеу жұмысым «KEGOC» АҚ-ның ұзақ мерзімді міндеттемелерді шоғырланған капиталына сүйене отырып талдау жүргіземіз.

«KEGOC» акционерлік қоғамы («KEGOC» АҚ) («Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстандық компания») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 14.07.1997 жылғы қаулысымен құрылды. Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам жеке меншік нысандарына жатады. 2006 жылы акциялардың мемлекеттік пакеті (100%) «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдинг» АҚ акцияларының төлемі ретінде берілді. Қазіргі уақытта «KEGOC» АҚ акцияларының 100%-ы «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-на тиесілі.

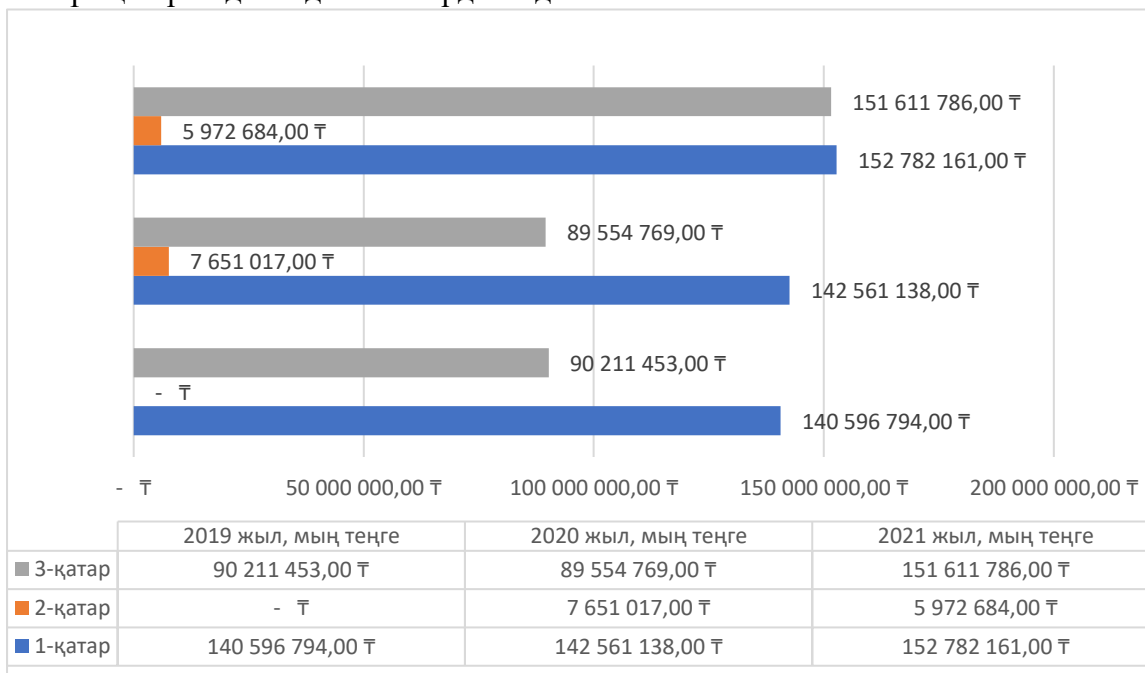

«KEGOC» АҚ қызметінің негізгі бағыты мемлекеттік энергетикалық компанияларды жетілдіру болып табылады. Бұған сонымен қатар «KEGOC» АҚ және мемлекетаралық ағындар арқылы 110 кВ-тан 1150 кВ-қа дейін электр қуатын беру, коммуналдық электр станцияларынан, аудандық электр желілерінен және ірі ілеспе қосалқы станциялардан электр энергиясын жеткізу кіреді.

Сурет-1. 2019-2021жж. «KEGOC» АҚ Шоғырланған капитал мен Ұзақ мерзімді міндеттемелер көлемі, теңгеде.

Компаниядағы ұзақ мерзімді міндеттемелер шоғырландырылған капиталдың 0,2-4% құрайды. Яғни, 2019-2020 жылдарға арналған міндеттеме шоғырландырылған капиталдың 0,2 пайызын құрады. Ал 2021 жылы ол 0,4%-ды құрады, яғни екі есеге өсті. Келесі суретте мен ұзақ мерзімді міндеттемелерді талдаймын.

(1) Міндеттемелерге компанияның міндеттемелерінің негізгі сомасын көрсететін қаржылық кепілдіктері, кредиттері мен қарыздары кіреді.

Қатар 1 - Амортизациялаған құн ж/е Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер

Қатар 2 – Ұзақ мерзімді сауда және басқа да несиелік қарыздар

Қатар 3 - кейінге қалдырылған салық міндеттемесі

Бұл суретте 2019-2021 жылдар аралығындағы міндеттемелер қарастырылған, оның ішіне Амортизациялаған құн ж/е Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер, Ұзақ мерзімді сауда және басқа да несиелік қарыздар, кейінге қалдырылған салық міндеттемесі және т.б. кіреді. Қарап отқанымыздай 2020 мен 2021 кейінге қалдырылған салық міндеттемесі 2 есе өсті, яғни алдыңғы жылғы міндеттемелердің бірікте месі болып келеді.

Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте активтер мен міндеттемелерді мыналарға негізделеді. Олардың ағымдағы/қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді/ұзақ мерзімді болып жіктелуі.

Мүлікті келісуге болады егер:

- ол сатуға немесе әдеттегідей тұтынуға арналған операциялық цикл;
- ол негізінен сауда мақсаттарына арналған;
- есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай ішінде жүзеге асырылады деп күтілуде;
- немесе ол ақша қаражаты немесе ақша қаражатының баламалары, егер жоқ болса кем дегенде міндеттемелерді өтеу үшін оны айырбастауға немесе пайдалануға шектеулер Есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) ай.

Айта кетейік, «KEGOC» АҚ 2020 жылы Жоғарғы Төрелік соттың мемлекеттік аудит объектілерінің тізіміне енгізілген болатын. «KEGOC» АҚ активтерін пайдалану тиімділігінің мемлекеттік аудиті басты оқиға болды, оның барысында мемлекеттік аудиторлар қорытынды жасап, өрескел қаржылық бұзушылықтарды анықтады. Мысалы, акционерлік қоғамның активтері бөлімінде оларды тиімсіз пайдалану, инвестициялық қызметті мақсатсыз қаржыландыру, қарызды шектен тыс көбейткені үшін қомақты қаражат көлемінде айыппұл өндіріп алмау фактілерін анықтау. Сонымен қатар, акционерлік қоғамда ірі көлемдегі ақшалай пайданы жоғалту фактілері анықталды.

Оларға сәйкес қабылдауға бірнеше баллондар ұсынылды: «Triumph SAT Group Travel» ЖШС, «Best Tour Travel» ЖШС-нің 2017-2019 жылдары әуе және теміржол көлігімен өткені туралы есеп берушілердің сертификаттарын растау; «АТФ Банк» - жалпы сомасы 0,3 млн теңгені құрайтын, Испанияның Барселона қаласындағы EXPO HOTEL BARCELONA қонақ үйінде он есеп беруші тұлғаның тұру фактісін растайтын көшірме беру; AAmetrology + Standardization 0,3 млн теңге көлемінде айыппұл, 2020 жылғы 13 ақпандағы төлем тапсырмасы және т.б. Ара шарлары негізінде отбасының аталған материалдық жағдайындағы кемшіліктер тұрақтанады, интеллект пен белсенді шығармашылық төмендейді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 13 мамырдағы N 415 Заңы. -3 бап. - <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z030000415>
2. Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы «KEGOC» АҚ ресми сайты. - <https://www.kegoc.kz/>
3. Қазақстан қор биржасының ресми сайты. <https://kase.kz/kz/issuers/KEGC/>
4. «KEGOC» АҚ-ның 2021-2020 жылға арналған шоғырландырылған қаржылық есептілігі <https://www.kegoc.kz/upload/iblock/324/0er9d0au4786wpaxfepehfevyiv7ca8g.pdf>